

Cena 10,-Sk

INFO

РУСИН

ІНФОРМАЧНИЙ ДВОТЫЖДЕННИК РУСИНІВ СЛОВЕНЬСКА

INFORMAČNÝ DVOJTÝŽDENNÍK RUSÍNOV SLOVENSKA

З ОБСЯГУ

Писателі	
о Анонімнім конкурзі	5
Юбілей байкаря	
М. Ксеняка	6
О русиньській історії при	
Дунаю	8
Актуалны інфо зо засідань	
РОС	9
Акції на децембер	12

ЕКСЦЕЛЕНТНЫ КОНЦЕРТЫ ЛАВРЕАТІВ

В днешнім часі каждый з нас любить дашто інше, нове несподіване, красне а притім нашому сердечку барз близке. Жебы Русиньска оброда ішла все із трендом, выкликкала інтерес нашого жытельства і вказала Русинам штось нового, но з глубоков традиційов. Зато по першыраз приготвила штафету концертів **RUTHENIKA** в бардйовскім окресі і концерты під назвом Лавреаты Співів мого роду в старолюбовнянскім окресі.

За вісем років ся на цілословеньскім конкурзі Співів мого роду у соло, дуо і тріоспіві русиньских народных співанок вычеряло стовкы співачок, співаків, музикантів... Змагали ся у двох частях - дитячої і дорослой, де прозвучало величезне богатство русиньских співанок, яки бы ся істо не змістили ани до єдного великого співніка. Хоць добрых співацькых інтерпретів за тоты roky было невреком, но лавреатом ся міг стати лем єден. А праві тоты найліпшы із найліпшых ся зышли **ведно** на сцені, абы вказали своє „майстерство“ і пересвідчили публіку, же правом собі заслужыли титул Лавреат. Уж спомянуты лавреаты вшыткых річників конкурзу Співів мого роду, новы тварі, народна

Маріянна Железна і Мартін Караш модерowali по русиньскы і по словеньскы тыж барз добрі. Безхыбна організація і много далшых позітів притягли на концерты копу людей. А вірте, же вытворили досправды тоту найкрасшу і неописательну атмосферу акцій. В такій гармонії люде істо забыли на каждоденны проблемы, бо русиньскы співанкы мусили каждого взяти за сердце. Цілковый ефект із вшыткых выступів був ексцелентный і люде одходили домів спокійны. *Співів мого роду завше прозвучайте, в наших сердцах та і в душі навікы зостаньте!* Тота гімнічна співанка з конкурзу справды была моттом вшыткых лавреатів, яки ся зышли на зачатку каждой акції ведно на сцені.

▲ Любровнянскы Русины пришли на лавреатський концерт Співів мого роду в гойній кількості.

Качмаровы зо Строчіна, **Тріо Маковіца** зо Свидника - **Владиміра Кеселицова, Евгения Костьова і Яна Контурова, Тріо Магуровых Янко, Ленка і Катка** з Гуменного, **Лівію Густякову** з Птічого і **Дуо Івана Сівулькова - Мартін Караш** з Камюнкы. А кідь ся ку ним придала і народна група ФК Хемлон, як і модераторске емотівне увитаня і теплы слова о Русинах, так сьме вшыткы заживали готове чудо. Зато, же ся дотеперь цілословеньскы конкурзы одбывали в сниньскім, гуменьскім, лабірськым і свидницькым окресі, організаторы маратон концертів рішыли презентувати в окресах Бардйов і Стара Любовня, де іщі не были. Але подьме по порядку!

першым центром спомянутых концертів. У селі ся практично не одбывають ниякы акції русиньского характеру. Може є то і кус кривда про жытелів, бо там жыють Русины і русиньске слово їм не є чудже. **22. новембра 2008** ся тот не барз позітівный факт змінив і о 14,30 годині в салі культурного дому ся одбыв **першы концерт русиньских інтерпретів**. Містны люде не очековали, же у їх селі буде така велика акція а може і зато їх не было так вельо, як у іншых селах. Но істо каждому аж заморозкы по тілі наскочіли, кідь салов звучали прекрасны русиньскы співанкы, яки каждый Герлаховчан істо познать. Вшыткых концертів ся зучастнив і людей привитав **председа РОС Владимир Противняк**, який про Інфо Русин повів: *Концерт RUTHENIKA у Герлахові сьме зорга-*

▲ Темпераментным танцьом спестрив концерт у Снакові ФК Хемлонячкі з Гуменного.

музика **ФК Хемлон** Гуменне під веджіньом прімашів **Данкы Андрейчаковой і Яна Штофкы** на челі з **Мірославом Кереканічом**, котрый ся постарав о сценарь, режію і драматургію концерту.

На штирьох концертах сьме могли видіти популярны звізды русиньского неба, як: **Марію Чокинову** з Ублі, **Маріянну Железну** з Хмельовой, сестры **Сімону і Ніколу**

▶ с. 2

ФЕДОР ВІЦО – ІЛЬКО СОВА З БАЮСОВА

нізовали зато, же хочеме праві у таких селах розшырьовати русиньскы організації, што є барз прапотребне. Така акція є єдна

родолюба Еміла Кубека докінчує документарный фільм під „тактовков“ о. ПаедДр. Франтішка Данцака, уж теперь ся на нього

▲ Співачкы з Литмановой - І. Глінкова, К. Сікорякова і Н. Сікорякова (зліва) заталяли на старолібовнянськым концерті красны співанкы зо свого села.

із можных форм русиньского оброджіня, як і успокойованя інтересів людей. Вірю, же каждый собі на концерті нашов дашто сердцю близке, хоць не вшытко ся му мусило любити, але як то звыкне быти, каждому не вылагодыш. Мімо спомянутых лавреатів, простор на презентацію русиньской співанкы достали і домашні інтерпреты з реґіону Бардйіова. Красноспіваючі Русинів – Патріка Шуркалу з Бехерова, Крістіну Фечанінову і Зузану Якубову зо Снакова, Мартіна Слоту, Вікторію Коженну, Анну Цідилкову і Марію Ганіскову з Бардйіова, як і Юлію Ваганьску із Гажліна, оцінили не меншым аплавзом як славных лавреатів. Ту треба звыразнити, же высше спомянуты співаці і співачкы были участниками тогорічного конкурзу Співы мого роду.

СНАКОВ

З Герлахова гнедь вшыткы до недалекого Снакова! Тото село є знаме головно тым, же у ним довгы рокы діяв знамый русиньскый хрестияньскый і культурно-освітній діятель, душпастырь і писатель **Еміл Кубек** (1857-1940). О ним ся написало уж много книг, публікацій і статей в русиньській і словенській пресі. Він мать у селі одкрыту і памятну таблу. В сучастности ся о жывоті

тішыме.

Праві Снаков был і місцьом **2. концерту RUTHENIKA**, який ся зачав о 18. годині. Вірте, же на тварях выступаючіх не было знати, же уж абсолвують другый высше двагодиновый концерт в тот самый день. Наopak, розвесельовали публіку фіґлями і актуальными коментарями на „марґо“ Русинів. Сала культурного дому была переповнена і **подля слов Веры Юрічовой** (председкыні ДР РОС) *была у Снакові барз прымна атмосфера, вдячна публіка і прекрасне сполочне закончіня акції. Організатором обох концертів бардйіовского окресу, мімо РОС, были і Пряшівський самосправный край в сполупраці із Сельськыма урядами в Герлахові і Снакові. Далє Вігорлатьскый освітній центр в Гуменнім і Обчаньске здружіння ФК Хемлон Гуменне, як і за фінанчній підпору МК СР.*

ЯКУБЯНЫ

В неділю **23. новембра 2008 од 14,30 год. у салі КД в Якубьянах** (найвекше село у окресі Ст. Любовня) ся продовжовало в успішных концертах. Можу повісти, же така велика кількість участников, яка была в Якубьянах, уж давно не была на акціях фолклорного характеру. Не было там єдиного вольного місця і

за каждую співанку люде дяковали міцным аплавзом. Од обіда, была в селі атмосфера подобна як на Голівудській сцені, де люде на выступы звїзд світового формату чекають і 3 години перед зачатком... Такой інтерес Якубьянців был і о наших найліпшых інтерпретів наймасовішого цілословенского конкурзу. Сідавшых Якубьянців зо стілців двигали найвече выступы домашніх інтерпретів - **Франтішка Рыбовіча, Штефана Рыбовіча, Осифа Мачугы, Веры Фаберовой, Яны Бондровой і Гелены Галадейовой із Якубьян.** Вшыткы суть членами якубьянского ФК Кечера. Русиньскы співанкы презентовали як дуо або тріо. Ту было барз видно і чути **локалпатріотізм**, што є барз добре, бо досправды мають нашто быти домашні надуманы. Без оцініня не зостали і іншы выступаючі з реґіону Старой Любовні, як маленька співачка **Андрейка Соколякова і Радован Шашала з Камюнкы, або тріо співачок Наталія Сікорякова, Катка Сікорякова і Івана Глінкова з Литмановой.** Єдным словом неописательна атмос-

▲ Співачка Яна Бондрова з Якубьян мала на домашній сцені великий успіх.

кый успіх. Кечера мать высше 100 членів різной генерації. Мы їх активності підпоруєме і фінанчно застрішуєме. Через рік ся презентують на веце як 30 фестивалах і суть всяды популярны. Теперь нагнали нове ЦД під назвом **Якубьянскы горы**, яке узрїть скоро світло світа. Є там 26 автентічных співанок і сельскый уряд на пропagaцію такой формы русиньской кул-

▲ Музиканткы ФК Хемлон з Гуменного під веджїном прїмашкы (стоїть) Д. Андрейчаковой.

фера, люде тляпкали, пискали, кричали браво, браво... Славностного отворіня концерту ся зучастнив і староста села **ПгДр. Осиф Дуфала**, котрый про Інфо Русин із великов пыхов повів: *Єм барз радый, же така акція ся odbyвать у нашім селі. Самы видите тоту кількість людеі. В Якубьянах мать култура „гро“ про жытелів, яку хочеме надаље іщі веце розвивати. Нашов пыхов є ФК Кечера, який мать своє діятельство при Сельскім уряді і днеська ту мали вели-*

туры дав высше 100 тісяч корун. У нашім селі ся odbyвать і много іншых акцій, бо Якубьянці суть барз активны люде і рады презентують свої традиції, як Яньскы огні або атрактівна Якубьянська Узда (ей першый річник ся odbyв 27.9. 2008). У тій акції містны жытелі презентують своїх конів, а думам, же не мають конкуренцію на цілім Словенську.

Хоць велику кількість села творять Ромове (позн. ред. із 2500 жытелів села є 800 Ро-

▲ Завершална сцена якубяньского концерту, на фото в середині староста Якубян ПеДр. О. Дуфала, по боках модераторы і лавреаты М. Железна і М. Караш.

мів) і так суть Якубяны знамы щірым одношіньом ку свому материньскому русиньскому языку і народности. У нас ся інакше як по русиньскы не бісідує. По новій школьській реформі, де ся зеднотила матерьска школа з основнов, думаме і на тых наймолодшых. Преважні зато, жебы не забывали на свій материньскый язык і культурны традиції. Од нового школьского року хочеме в школі завести кружок навчання русиньского языка. А чом лем кружок? По насилній українізації настав у селі хаос і дакотры люде іщі теперь мають велику аверзію ку навчаню народностных языків. Зато хочеме одкрыти навчання ненасилнов формов через спомянутый кружок. Основна школа каждый квартал выдавать і новинкы - **Якубяньскый гласник**, де мож прочітати актуалны інформації зо села. Якубянці суть барз активны і робочі люде. Хлопів у продуктівных роках практично у селі ніт, бо вшыткы суть по світі за роботом. **В сучастности є в штадію їднань вытворіня Містной організації РОС в Якубянах.** З думков прিশов Штефан Зима (председа МО РОС у Старій Любовні і член ВВ РОС), котрый є у нашім селі організатором або сполуорганізатором многих акцій і мы з ним барз рады сполупрацуєме. **Належыть му велика вдяка, же не забывають на Якубянціє і вірю, же ся у селі будеме скоро пышыты з новов організаціїов.**

Окрем інших, на концерті были і членове ВВ РОС і ДР РОС, якы мали перед зачатком акції засіданя.

А на конець, розлучіня з Якубянами по фіглярскы.

В часі 2. Світової войны зыйде ся Якубянець і Німець. Німець ся хвалить Якубянцями: *Мы маме 20 тисяч вояків і уж теперь роздумуєме і тишьме ся як вас вшыткых в Якубянах постріляме. А Якубянець на то: Мы маме лем 2 тисяч вояків, но мы тыж уж теперь роздумуєме, де вас вшыткых поховаме...*

СТАРА ЛЮБОВНЯ

Ту ся одбыв у салі ДК в тот сямый день послідній – **четвертый концерт лавреатів Співів мого роду.** Зачінав о 18.00 а участь была тыж богата. Вступенкы были до посліднього місця выпроданы, што свідчить о тім, же інтерес о русиньскы акції і в місті, де є много інших активіт, не утихаеть. За серце хватало, кідь наконець ціла сала встала і аплавром дала наяво свою вдяку выступаючим. На концерті був і **пріматор Старой Любовні РнДр. В. Яржембовскый**, котрый за красній концерт і добру культурну репрезентацію міста вшыткым подяковав. Окрем спомянутых організаторів і сполуорганізаторів, тот концерт фінанчно підпорив і **Уряд влады СР, село Якубяны і місто Стара Любовня.** Медіялныма партнерами акції были: **Інфо Русин (rusinska.obroda@kryha.sk) і www.rusin.sk.**

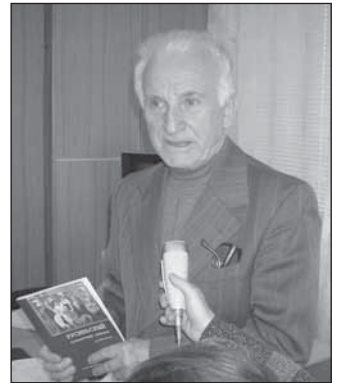
Є конець! Скінчив ся марафон концертів, перед котрыма было не мало работы, приправа вшыткых выступаючих... Была то бравурна презентація русинства і далше гляданя новых або староновых жрідел в русиньскым жывоті. **ДЯКУЄМЕ!!!**

Сільвія Лусінова,
фото авторкы і В. П.

ПУБЛІКАЦІЯ О КНЯЗЬОВИ ЛАБОРЦЬОВИ

Того року была выдана Русиньсков обродов на Словеньску публікація на 136-ьох сторінках о князьови Лаборцьови, автором і упорядником котрой є **Юрій Панько.** Автор в даній книжці публікує вступну студію на тему *Князь Лаборець в художній літературі* (таку назву мать і сама книжка), в якій аналізує творы авторів, котры о ужгородьскім князьови Лаборцьови написали ХІХ-ім і ХХ-ім ст. художні творы (прозовы, драматічны і лірічны). Діяня в творах одбывають ся в кінці ІХ-го стороча, в часі покою і непокою в Ужгородьскім князівстві. Автор статі, на основі художніх творів, указує, главні, на приход-навалу мадярьскых кочовых племен в 895 року на Ужгородьске князівство. Кочовы племена вів через українскы степы до карпатской долины через Верецкый перевал – до Европы угорьскый вождь Алм, а дале вів кочовників вождь Арпад. Приход Мадярів на Закарпатя і дале описав анонімный автор в хроніці *Gesta Hungarorum (Діяня Мадярів)*, котра походить з ХІІ-го стороча. Хроніка Аноніма і выникавшы народны переказы, як пише автор статі, мали значный вплив на написаня художніх творів о князьови Лаборцьови. Князь Лаборець споминать ся в хроніці Аноніма лем в 13-ій главі.

Зображіньом князя Лаборця в красній літературі заподівали ся, як уваджаеть автор публікації, словеньскый писательштуровець **Богуш Носак-Незабудов** (1818-1877) в повісті *Лаборець*, русиньскы писателі: **Анатолій Кралицькый** (1834-1894) в повісті *Князь Лаборець*, **Александр Гомічков** (1830-1892) в повісті *Падія Ужгорода*, **Євгеній Фенцік** (1844-1903) в по руськы написаній драмі *Падение Ужгорода*, **Іван Сільвай** (1838-1904) в по руськы публікованім стишку *Львовборець*, **Марійка Підгірянка** (1881-1963) в поезії *Князь Лаборець*, **Іван Прокіпчак** (1911-1992) в песі *Князь Лаборець*. Художні творы тых авто-

▲ ПеДр. Ю. Панько, к. н., автор книжкы о Князьови Лаборцьови. Фото А. К.

рів суть публікованы у выданій публікації Ю. Панька. Творы **В. Гренджі-Доньского, Василя Пачовского, Софії Будко, А. Патруса-Карпатского, П. Углярєнка, Ш. Папа** і ін. з фінанчных причін не вошли до обсягу даной книжкы, хоць автор мав тот намір реалізувати. У вступній студії автор шырше і маргіналіше аналізує в книжці публікованы і непублікованы творы. Шкода, же до публікації не вошли вшыткы меншого розміру творы о Лаборцьови.

Думам собі, же автор публікації взяв ся за тему о Лаборцьови зато, же жытелі Выходного Словеньска і Закарпатя малошто о нім знають, а істо бы то многих інтересовало. Зато автор хотів приближити читателюви легендарну або напівлегендарну особу і хоче тым допомочі проглыбити о нім відомости і еодночасно указати на важны істочники, якы дотыкають ся проблематікы, як історічної або легендарной особы князя Лаборця. Актуальность даной проблематікы автор мотивує тым, же спомини о народнім, справедливім князьови і вождьови, русиньскім патріотови і хранительови отчізны вічно жыють меджі русиньскым народом.

З естетічного боку публікація є шумні оформлена. На першій сторінці обложкы поміщена ілюстрація подобы князя Лаборця. На послідній сторінці обложкы находить ся статя о жывотім профілі автора даной публікації і його фотографія.

Татяна Шведова

Patria
Slovenský rozhlas 5

Русинський програм 9. 12. – 23. 12. 2008

9. 12. 2008 – вівторок

8.00 - 9.00 Радіомагазин
9.00 - 9.30 Радіоновины
9.30 - 10.00 Музика народности

11. 12. 2008 – четверг

9.00 - 9.30 Радіоновины
9.30 - 10.00 Музика народности

13. 12. 2008 – субота

15.00 - 17.00 Музичны поздравы
17.00 - 18.30 Радіо молодых.
Приповідка М. Мальцовской:
Фраїр на копытах, репр.
18.30 - 19.00 Подобы жывота: Ю. Харитун

14. 12. 2008 – неділя

15.00 - 17.00 Музичны поздравы
17.00 - 18.00 Радіомагазин
18.00 - 18.45 Село грать, співать і думу думать
18.45 - 20.00 Літургія ГКЦ з Шумяца

15. 12. 2008 – понеділок

9.00 - 9.30 Радіоновины
9.30 - 10.00 Музика народности.

17. 12. 2008 – середа

9.00 - 9.30 Радіоновины
9.30 - 10.00 Музика народности

19. 12. 2008 – пятниця

8.00 - 8.30 Подобы жывота.
Ю. Харитун, репр.
8.30 - 9.00 З розгласовой фонотеки
9.00 - 9.30 Радіоновины
9.30 - 10.00 Музика народности

23. 12. 2008 – вівторок

8.00 - 9.00 Радіомагазин
9.00 - 9.30 Радіоновины
9.30 - 10.00 Музика народности

Народно-етнічне высиланя можете чути денно од 8.00 до 10.00 години. В суботу і в неділю од 15.00 до 19.00, в неділю до 20.00 години.

Радіо Патрія слухайте на середніх волнах по цілім Словеньску, або на інтернеті <http://www.rozhlas.sk/interportal/2007/>, по цілім світі.

Од 14. 1. 2008 собі можете Радіо Патрія налазити на середніх волнах:

– Нітра 1098 kHz
– Рімавска Собота 1017 kHz
– Пряшів 702 kHz.

Телефоны: русинська редакція,
Кошыці: 055 7287426, факс: 055 6226139,
продукція: 055 6822945

Пряшівскы театралы в Кошыцях

В днях од 24. новембра до 9. децембра 2008 ся в Кошыцях одбывав V. Театралный фестивал народів і народностей, організатором котрого був містный

хати гру Василя Турка **Прінцовы галушкы** в русиньскім языку.

Неформална приятельска атмосфера сперед театралной салы, де ся сходила публіка любляча театралный жанер, ся нараз од зачатку gry, повной смішных реплік і невязаного гумору, змінила на атмосферу веселу і безстаростну.

▲ Герці ТАД з Пряшова на кошыцькій сцені Театру ТАЛІЯ выступили на 5. Театралнім фестивалі народів і народностей з русиньсков гроу **Прінцовы галушкы**.

мадярський Театер Талія, під покровительством председателя Кошыцького самосправного краю ЮДр. Зденка Требулі.

Фестивал ся зачав святочні 24. новембра 2008 выступільном містных мадярських театралів. В рамках фестивалу ся грало многыма языками – по чеськы, словеньскы, мадярскы, польскы, русиньскы, ромскы і спішским діалектом.

Великым святом про кошыцькых Русинів був 25. новембер 2008, коли на професіоналній сцені Театру Талія могли позерати і слу-

тишыть нас, же в рамках того фестивалу достав простор і наш професіоналний Театер Александра Духновича з Пряшова і його заслугов кошыцька русиньска театрална публіка могла слідовати гру у своїм роднім языку, што в Кошыцях ся лем так легко не ставать.

За тото вшытко належить подякованя організаторам фестивалу і нашим милым гостям з Пряшова.

Марія Біцкова,
фото Мірjam Біцковой

ЛЕВЕШ НА ПЕРЕДРОЖДЕСТВЕНЫЙ ПІСТ од Гелены Сливковой

Продукты: олій, цибуля, морьков, кмін, червена папrika, бандуркы, яйце, мука, брезлі, часнок, сіль, вегета, вода (на дохучіня мож дати поперь, підпенькы або іншы грибы).

На олію спіниме цибулю, придаме на колечка або на коцкы накраяну морьков, кмін і під прикрывком дусиме аж покы морьков не пустить красну жовту щаву (5-10 минут), придаме червену паприку, бандуркы і вшытко залісеме водов. Кедь уж суть бандуркы уварены, до кыпячої воды помече-

ме галушкы, котры приготувиме попри варію. До розбитого яйца покраєме 2 стручки часку (може быти і веце, залежить од того, кілько поливкы вариме), придаме еднaк грубой муки і брезлів, 1 чайову ложечку олію, кус посоліме. Вшытко ведно розмішаме і мечеме малов ложечков до кыпячої воды. Дохутиме вегетов, сольов, зеленев петрушков, молодым копрьом, каждый поддла властного смаку.

◀ Здружіня інтелігенції Русинів Словеньска зорганізовало в Братиславі 28.11.2008 р. далшу интересну акцію, котру модерувала Т. Рундесова (перша зліва). Главнымя актерами на ній были русиньський писатель Ш. Сухый (другый зліва) А. і О. Кеселіцовы і К. Гуняра (перший справа). В середині Я. Липиньскый, підпредседа ЗІРС і організатор акції.

Писателі о новім Алманаху і Анонімнім конкурзі

Рада Сполку русиньскых писателів Словенська (СРПС) засідала 28. новембра 2008 в просторах Музею русиньской культуры в Пряшові, де мать свій новий центр.

На засідані вшыткых притомных привитав **ПгДр. Миколай Ксеняк**, председа СРПС, котрый поінформовав о тогорічній зробленій роботі і сучастній ситуації в організації. Треба повісти, же М. Ксеняк до функції председа СРПС був зволений того року по одступлію **Доц. ПгДр. В. Хомы**, к. н. М. Ксеняк взяв на себе тоту велику відповідність, але аж по довшім перегваряню, кідь довший час до той функції ся якось ни хто ани з молодшых русиньскых писателів не горнув. А так на плечах новозволеного председа М. Ксеняка чекало не мало роботи в Сполку, як і выпрацованя проектів за організацію на культурно-освітню, научну і видавательську роботу СРПС на наступный 2009 рік. Окремо на споминанім засідані М. Ксеняк привитав **ПгДр. Габрела Бескида**, председа Руського клубу 1923, активного дописователя до русиньскых видань, обновльователя памяти русиньского народа, котрый з рук председа перевзяв легітимацію члена СРПС і так розшырив його ряды. „Писателі суть сумління народа а єм радый, же буду в тій організації“ – повів з вдяков новоприятый член СРПС Г. Бескид, котрый при тій нагоді даровав Музею русиньской культуры – до рук його діректоркы **ПгДр. Олгы Глосіковой, ДрСц.**, штири цінны книги - Біблії з 19-го ст. Слова щірой потіхы і подякы за обогачіня МРК звучали з уст діректоркы. „Од нас вшыткых залежить, якым темпом будеме громадити наше цінне богатство до нашого музею“ – повіла О. Глосікова і додала, же просторы Музея русиньской культуры в Пряшові суть отворены про вшыткых, і на організованя акцій, лем ся треба допереду приголосити. Позвала вшыткых притомных на репрезентатівну выставку фотографій **Д. Кіндровой (Підкарпатська**

Русь), котра в тот день в МРК кінчила і о котру проявили важный інтерес і америцькы Русини в Пітсбургу.

Доц. ПгДр. Юрій Панько, к. н., зоставитель Русиньского літературного алманаху на 2008-ый рік, зробив коротку оцінку свіжого виданя Алманаху, котрый достав каждый участник новембрового засіданя СРПС. Першы сторінкы Алманаху суть присвячены трьом тогорічным **75-річным юбілантам – Юрійови Панькови, Штефанови Смолейови і Миколайови Ксенякови**. З пера В. Хомы можеме в Алманаху прочітати одборну статью *З історії літературы факта або документарной літературы ці літературы людського документу*. Під назвом *Часослово (Verbum) і його семантичны катеґорії* є назва далшой одборной статі од Ю. Панька. Дру-

▲ Председа СРПС М. Ксеняк передавать Г. Бескидови легітимацію члена СРПС.

гу половину Алманаху творять **новы байкы М. Ксеняка і О. Кудзея, поезії Ш. Смолея, Д. Блашковой, Г. Гіцовой-Міцовчиновой, П. Ялча, Ю. Харитуна, М. Семейоновой, переклады Ю. Панька, проза М. Ксеняка, Ш. Смолея, О. Сторінського, пословіці і приповідкы**. З того випливать, же тогорічний Алманах є своїм обсягом інтересный нелем про дорослых, але і про дітей.

О **Анонімнім літературнім конкурзі** інформовав на засідані **Мгр. Ярослав Сисак**, підпредседа СРПС, котрый був членом одборной пороты. Він повів, же „конкурз бьв роблений в гектічній ситуації, довго не бьв

▲ На фото Осиф Сторінський, успішний автор Анонімного літературного конкурзу.

установлений выбор СРПС, лем вдяка М. Ксенякови ся Рада СРПС скомплетізовала“. До анонімного конкурзу пришло 12 творів в трьох катеґоріях – поезія, проза і драматічны творы. Порота оціньовала творы під анонімными геслами (як наприклад Ідентіта, Кутян, Нагота, Дубяк, Волиця і іншы) не знаючи мена їх авторів. Коперткы, де были написаны авторы окремых творів, отворив Я. Сисак аж на тім засіданю, прямо перед вшыткыма участниками.

Доц. ПгДр. Мирон Сисак, к. н., котрый оціньовав прозовы творы з того конкурзу, ся на засідані высловив – „зо стархом єм брав до рук тоту прозову творчость, но надіяв єм ся, же дашто в ній найду нове, а то ся мі сповнило“.

Порота позітивно оцінила творы **ПгДр. Марії Хомовой (Глядана своей ідентічності), Ш. Сухого (Мадрячка), Юрка Харитуна (Старый клен), О. Сторінського (Льох), К. Галасовой (Ніколка), М. Ксеняка (байкы)**. Выше названы авторы будуть Радов СРПС і фінанчно оцінены. Гуморны сценкы **І. Гопты бы**, на погляд пороты, скорє пасовали до радіа або до якогось естрадного програму, но пропонували авторы дале писати. Іншы творы порота не оціньовала з причин, же тоты уж были публікованы або были написаны „слабо по русиньскы“. А то є найвекший проблем молодых русиньскых авторів, котры слабенько знають азбуку і русиньський кодфікований язык. І на тоту тему ся на засідані вела діскузія. Много критікы зазвучало на адресу авторів недавных тяжкых русиньскых правил (А. Плішковой і В. Ябура), говорило ся о актуалній потребі зліпшіня і злегшіня русиньского языка, виданя словенсько-русиньского словника і т. п.

За словами председа СРПС М. Ксеняка, далше засіданя буде скликане по схваліню проектів, може даколи в марці 2009 р.

Анна Кузмякова,
фото авторкы

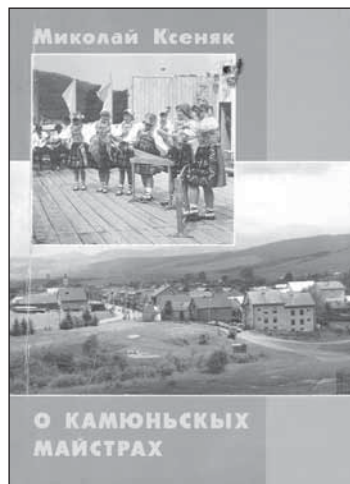
▲ З великов радостью прияла О. Глосікова, діректорка МРК, дар про музей од Г. Бескида.

„Родній край про мене значить студенку, з котрой черпам цілий живот. Моя родна Камюнка мать красны горы, лисы, потоки, поляны, скалы... Тот, хто ся в тім краю народив, хто вдыхнув його воздух, хто ся набрав родных співанок, приповідок, хто прешов тот край, хто там пас коровы, орав, сіяв, косив, тот не може забути нігда і нігде на нього, на люди, котры коло нього жыли і котры го выхвали...“.

То суть слова нашого юбіланта Миколая Ксеняка, русиньского байкаря, автора поетічных, прозовых і драматічных творів, але і сучасного председу Сполку русиньских писателів Словеньска. Він свою любов до родного краю, свого народа доказує нелем зацітованыма словами, але і богатым ціложивотным літературным ділом о Русинах і про Русинів.

ПгДр. Миколай Ксеняк ся народив 4. децембра 1933 р. в селі Камюнка старолубовняньского окресу в родині бідненьких ґаздів. Бо хоць тот край підтатраньскый ці замаґурскый є природов прекрасный, за тоту красоту люде платили своїма твердыма мозолями величезну дань. Слабоуродны скалисты поля того краю

▲ Камюньска епопея од М. Ксеняка вышла в 1994 р.

не старчіли на выгодованя і на выжытя ани 7-членной родины М. Ксеняка. Так як іншы ґаздове у тім краю, і отець Миколая Ксеняка, по поробліню хлопской роботы на родній земельці, мусив часто охабляти родину і іти за заробком до далекого світа по дрітарьці. Діти, меджі нима і Миколай, помагали своїй матери як знали і владали. По скончіню основной

Юбілей русиньского байкаря Миколая Ксеняка (75)

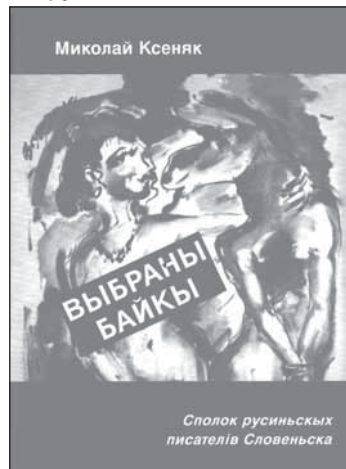
школоу в родній Камюнци, пішов М. Ксеняк штудовати на Руську ґимназію до Пряшова, де собі нашов і много добрых приятелів з русиньских сел, котры ведно з професорами, як **О. Зелік, Й. Петрашовскый, А. Фариніч** мали на нього позітивный вплив. В 1953 році був приятый на Высоку школу руського языка і літературы в Празі. По ей успішнім скончіню в 1957 р. наступив як учітель на основну школу в Ружомберку. Пізніше ся став діректором ружомберской ґимназії, де робив аж до одходу на пензію. Хоць довгы роки жыє в Ружомберку, до своей родной Камюнки ся часто вертав і вертат, абы начерпати іншпірацію із родной студенки про свою богату літаратурну творчость.

З його першыма байками сьме могли прийти до контакту іщі в 50 – 60-ых роках, коли їх публіковав в пряшівській пресі ці в колективных зборникых. Нескорше ся представив і як автор окремых зборників – першый під назвов **БАЙКИ** вышов в 1963 р. Далшы книжечкы байок М. Ксеняка вышли в 70-ых роках, як наприклад една з найліпшых байкарьских книжок **СМІХ І ГІРКІСТЬ СЕРДЦЯ**. Розмаїтость і популярность байкарьской творчости гнала автора до далшой літературной роботы над його облюбленов байков і в 1980 р. выдав найуспішнішы з них під назвов **ВІНОЧОК З ТЕРНЯ**, піз-

ніше **ДОРОГОЦІННА ЗНАХІДКА** (1985) і іншы. Уж довшыи час М. Ксеняк свій писательскый талант успішні выпробовав на писаню тем, як народны звыкы і живот людей в своїм роднім селі. Же ся му то майстровскы выдарило, істо многих чітателів пересвідчіла книжка його поезій, котра вышла під назвов **О КАМЮНЬСКИХ МАЙСТРАХ** (1994), О тій поетічній збірці Доц. ПгДр. Василь Хома, к. н., літературознаватель, історік літературы і літературный критік написав (**ОБРОДЖІНЯ РУСИНІВ** - 2005, СРПС), же ей „**можно сміло назвати Камюньсков епопейов. Авторови ся подарило вытворити образ села Камюнки з оріґиналнов атмосферов тіпичного замаґурьского русиньского села, з його**

немає жодной судьбы не завела, близко ці далеко, все ся своїм думаньом і споминаньом вертаме до родного порога, ку своїй родині, приятелям з дитинства, до років дівчїня ці парібчїня, ку своїм родакам, до своїх нераз перейджених стежечок добрі познатого хотаря. Ёдным словом ку вшыткому тому, што нас тым найміцнішым путем звязує із своїм материньским і сердечку милым словом. Таке думаня о роднім краю, котре собі ани часто не усвідомлюєме, нас не раз іншпірує і провадить цілым нашым животом. Не інакше то є і в припаді нашого юбіланта – знамого русиньского писателя, камюньского родака Миколая Ксеняка.

▲ Выбер найліпшых байок М. Ксеняка.

▲ Книжка з дрітарьсков тематіков вышла в 2002 р.

розмаїтофарбным животом, звыкамы і обычаямы, співанками і каждоденнов роботов. Автор аплікує в творі поетічну росповідь о різних подіях у селі в сезоннім черяню роботы на селі. Та та росповідь є інтересна свіжов тематіков, дотеперь мало розробленов в русиньскій літературі, а головно тым, якы поетічны поступы він выбрав, жебы якнайвыразніше свою росповідь освоєразнив...“.

Успішныма і найплоднішыма роками про нашого писателя М. Ксеняка были роки 2002 - 2003, коли з його пера вышли аж три книжкы. Перша під назвов **ВЫБРАНЫ БАЙКЫ**, де є надруковано высше 130 байок, котры автор выбрав із своїх выданих збірників, але доповнений і о десяткы новых байок. „**Ксеняк успішні выпробовав в жанрі байкы повісти штось нове, своє і сучасне а то ся му од зачатку дарило. Чітателі нашли в його байках тіпичный русиньскый гумор і сатірічне зображованя односин і конфліктів меджі людми, але в персоніфікованій подобі звірят, птахів або нежывых предметів. В різних животных подіях, частото комічных, якбы звірят, але заміряных на людей, автор дедукує характерне про байкы поучіня...**“ – написав на адресу Ксеняковых байок Доц. ПгДр. Василь Хома, к. н.

Великий успіх у чітателів русиньской громады мала і друга його книжка з 2002 року - **БІДА РУСИНІВ З ДОМУ ВЫГАНЯЛА**. Уж сама назва книжки прораджує тему дрітарьства, котре

было тіпичнов формов спожывы наших предків минулого сторіччя, главні про русиньскы села старолубовняньского окресу. Обсяг книжки творять майстерскы скомпованы gry - Приповідка о дротарьови, котру многы з нас чули з радіовысыланя, а з великим успіхом із тов гров выступав в девятдесятих роках наш професіональний Театер Александра Духновича в Пряшові (гра є інтересна главні про дітей). Окрем інших сел ся докінця з тов гров русиньскы герці представили і в авторовій родній Камюнци (1994). Не менше выдаренов в тій книжці є і друга гра **Біда Русинів з дому выганяла**, котрой темов є тыж дротарьство виджене в реалних історичных подобах.

„Могла бы-сь, дротарько, ся хвалити, же єсь неопакуючий ся феномен, же єсь єдина на світі, бо твій кумшит познали лем русиньскы майстрове з Камюнки, Орябины, Странян (Фольварку), Великого Липни-

ка, Литмановой і пару хлопів зо Сулина і Кремной, і тыж словеньскы майстрове з Великого Ровного, Тренчіна... котры про цїсаря Йозефа Другого выготовили прекрасну кольску а зато їм Марія Терезія

▲ М. Ксеняк, председа СРПС (в середині), Я. Сисак, підпредседа (зліва) і М. Сисак, член одборной пороты на новембровім засіданю СРПС.

доволила по цїлім цїсарстві дротарьовати... – тыма словами, але і своїма цінныма творами (під назвом **Дротарьскы черепкы**), котры творять другу

половину споминаной книжки, дав наш юбілант Миколай Ксеняк на високий педестал вшиткых дротарьскых майстрів, котрым таким способом высловив велику подяку за їх оригіналы, інтересны і цінны розповіді.

Успішным про автора байок, прозовых і драматичных творів був 2003-ій рік і зато, бо в тім році М. Ксенякови была дана **Меджінародна премія Александра**

Духновича, котру святочні перевзяв на 7. Світовім конгресі Русинів у Пряшові.

Богату дотеперішню і розмаїту творчость Миколая Ксеняка русиньскы одборниці і читателі оцінюють високо позітивно. Він, як єдиний з русиньскых писателів, пише творы з дротарьсков тематіков. Його байкы часто звучать і на цілословеньскім конкурзі Духновичів Пряшів і на різних русиньскых акціях. Творы М. Ксеняка ся друкують в русиньській пресі, высылають в радіу, грають в театрі і т. п.

Віриме, же з його плодного писательского пера ся дочекаме іщі многых інтересных русиньскых творів. А до далшого літературного діятельства му жычіме в першій ряді міцного здравічка, щастя і богаты іншпірації.

На Многая літа, наш дорогий писателю!

**А. Кузмякова,
фото авторкы**

Миколай Ксеняк

Рыло

Подля реґулы волили звірята свого заступцю до високой функції і зволили поросятко, бо было притульне, ученливе, єдным словом перспективне. І не обановали: звірены задачі безхыбні повнило. Но такой росло, силніло і тучніло. І часом на вепра дозріло.

Лем ту нараз наш зволений функціонарь достав вшиткых до помыкова: він одогнав сусіда од валова. А о тыждень вытиснув і далшого приятеля. О два тыждні выдрывил і свойого першого заступцю.

- Твої skutky протизаконны – протестують воличі.
- Протизаконны? – вказав клыкы стучнітый.
- Наопак! Законны, бо ми на їдла в їх корытах те-кла слинка.

* * *

Почіня байкы

Найдеш без намагы:

Ненажерте свиньске рыло

Все ся фур било о векше

Корыто.

ґены

Дакотры учены мають в голові дефекты

Осел, жебы ся з нього не высмівали, снажыв ся кроковати з добов: проштудовав свою генеалогію,

научів ся язык Жірафы, Тігра, обышов Африку, зацітив дізертацию... В належных роках оженив ся з красавицьов свого роду і теперь – цілый напнутый очекує приход першородженого.

Одбила довгочекана година: вірна жена породила Ослови сына.

Отець одразу прибіг ку потомкови, попозерав на нього і ... охляп: ноги ся му підломили.

- Чом єсь, мужу златый, такой зармучений? – знепокоює ся жена. Тадь сын є красавець – цілый ты!
- Ці я, жено, зато штудовав, мозог намагав, языки по ночах ся учів, по світі путовав, дізертация заціщав, жебы ся ми осел народив?
- А кого єсь чекав?
- Штось достойніше. Еліту!
- Што? Мозог ся ті ...
- Чекав єм, наприклад: лосятко, жірафча, слонятко з хоботом...

* * *

Хоць, осле, здобыв єсь титулы учены, то іщі не значить, же єсь змінив свої ґены.

Русиньске „і“ плаче

Назлостила ся русиньска буква „і“.

- Што же тя так розчаровало? Дахто тя украв або уразив? – зашущав Словник.
- Здіскредітовали мене. Окрали. Така потупа!
- Хто же ся одважыв?
- Реформаторы першых правил русиньского правопису! Они, брате, ми одняли сігнмалізацію мяккости. Чув єсь таке дашто: я уж не змякчу!

RUSÍNSKA OBRODA NA SLOVENSKU DÁVA NA ZNÁMOSŤ

Drahí naši Rusíni, neza-
búdajte na svojich rodákov
a svoje korene aj pri podávaní
daňového priznania. Z toho
dôvodu vám všetkým oznamu-
jeme, že naše Občianske zdru-
ženie – Rusínska obroda na
Slovensku, bolo 27. 11. 2008
v Notárskom centrálnom regis-
tri určených právnických osôb
registrované pod spisovou
značkou NCRpo 2988/2008 na
prijímanie do 2% (dvojepercent-
ného) podielu dane.

Rusínska obroda
na Slovensku, Levočská 9,
080 01 Prešov
Č. ú.: 2660718084/1100
IČO: 17151074
DIČ: 2021225910

Уж теперь вам вшиткым од
щірого сердца дякує Русинь-
ска obroda на Словеньску
– возродителька і хранитель-
ка ідентичности і културного
богатства Русинів на Сло-
веньску.

О РУСИНСЬКІЙ ІСТОРІЇ ПРИ ДУНАЮ

З фінансово підпором МК СР і безхыбнов організацій з боку Здружіння інтелігенції Русинів Словенска (ЗІРС) ся 13. новембра 2008 в Братіславі одбыла бісіда на тему Історія Русинів. Гостями акції были ПгДр. **Людівіт Гараксім**, ЦСц., історік Історичного уставу САВ в Братіславі і **Іван Поп**, універзітний професор з ЧР. Споминаны гості суть поважованы за найвекшых знателів історії Русинів, што доказали і на братіславській стрічі Русинів. На зачатку акції гості в короткости

Потім пришли на ряд вопросы участників стрічі адресованы компетентным одборникам на русиньску історію. Треба додати, же на бісіді было коло 80 людей вшеляких вікових категорій, а в дакотрых припадах, на основі поставленых опросів, ем був аж приємні заскочены, які участници мали подрібны зналости з історії Русинів. Опросы участників можеме розділити до вецей груп. Першу а істо і найчісленішу творили опросы тіпу Русины верзус Україна. Тота тема все резонує,

▲ Братіславскы Русины з інтересом слухали історичны темы свого роду.

представили себе і свою роботу з области історії Русинів. Интересне было послухати, які животны сітуації і кілько періпетій заживали з вшеляких боків і што вшытко мусили прекопати при своїй роботі над русиньсков історію. Главні Проф. Іван Поп, к. н., котрый свого часу жыв на Україні, бы знав много бісідовати о українськым шовінізмі і націоналізмі, о кривдах, котры были зроблены на Русинах і под.

бо на Україні дондес не є штатом узнана русиньска меншына. З интересной діскузіі выплинуло, же Україна ся снажить перед світом презентувати як єднотна країна, но приглядаючі на ей історичный розвиток нігда таков не была. Подля історіків і зато, же ей творять многы народности і етнічны группы. В минулости нігда не была незалежnym штатом, все належала під вплив силнішого народа (напр. Бывшый СССР)

▲ Історікы Л. Гараксім (зліва, пять днів перед смертьов) і І. Поп (справа) на бісіді з Русинами в Братіславі. В середині модератор акції політолог А. Дулеба.

а з того выпливають і часты проблемы з владнұтьом і незгодами в штаті. Тым, же по сторіча належала під надвладу іншых, не могла ся на Україні выформувати окрема шляхта, котра бы презентувала історичны скушености з веджіньом народа. Тото саме платить і о сучасных пробах вытворіня самостатного русиньского штату, котрого vznik Проф. Іван Поп абсолютні не підпорує. З історичного боку І. Поп увів, же інтерпретація історії Русинів є много раз неточна ба аж заваджаюча, главні з боку „потурченых Русинів“ (представителі СРУСР, респ. їх сімпатізаны), котры Русинів поважують за Українців. Окрем

богатої діскузіі ся споминали на стрічі, котру модеровав політолог Александер Дулеба, і научны роботы споминаных історіків.

По діскузіі ся одбыв святочный акт гратулацій притомным юбілантам. Першов была пані Гелена Гайдова-Жыдовска (80 років), єдна із закладательок русиньских організацій в Братіславі (МО РОС а пізніше і ЗІРС). Далшыма двома были актеры бісіды – Людівіт Гараксім (80) і Іван Поп (70). З нагоды їх юбілея їм вшыткы участници заспівали Многая літа а при погарі вина і по бісіді іщі анализовали многы темы зо жывота Русинів.

-МК-

Умер історік Людівіт ГАРАКСІМ

Пяты день по высшеспоминаній акції, на котрій був притомный як лектор ПгДр. Людівіт Гараксім, ЦСц., 18. новембра 2008 умер. Умер історік Словенської академії наук, котрый много із своей ціложывотной научной роботы присвятив історії Русинів і їх возроджующому процесу по революції 1989 року. Послідне розлучіня з нашым дорогым усобшым было 25. новембра 2008 в братіславскім Крематорію.

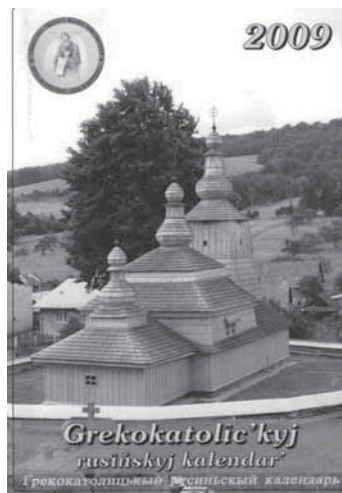
Най му буде карпатьяска земля легка. Вічная єму памяць.

ГРЕКОКАТОЛИЦЬКЫЙ РУСИНСЬКЫЙ КАЛЕНДАРЬ НА РІК 2009

Общество св. Йоана Крестителя (ОСІК) было в 1862 році заложено **А. Духновічом**, зрушене в 1874 р. і знова обновлене в 2003 р. русиньскыма священниками. Його програмом є взростаня Русинів з релігійного народного і культурного боку. Общество мать і своє видавательске діятельство: кварталный часопис **Артос, духовну літературу**, а од року 2005 і **Грекокатолицькый русиньскый календарь**, котрый кінцьом новембра 2008 вышов уж на рік 2009, уж як пяты од року 2005.

Календарь є написаный латініков, дакотры статі суть писаны і азбуков. „Нукаме вам, Божы

діти, календарь русиньскый, што вас хоче ословити словом материньскым..! Тым стишком ся пригварять знамый русиньскый писатель, член ОСІК і редактор календаря **Осиф Кудзей** з **Нягова** а по ним можеме собі прочітати вступне слово выдавателя, председы ОСІК **о. Поповця** і Словко шефредактора **о. Крайняка**. Окрем календаря за грегоріанськым і юліанськым штілом, можеме ся зачитати і до таких статей, як наприклад: *З літургікы – праздники нашой Церквы, Рік св. апостола Павла – духовне словко на 12 іконостасовых праздників через Павловы*

письма, Погляд до історії – Коли ся народив Хрістос, Лікованя св.

*Гілдегарды - або так лічїть Господь Бог, Пригоды зо жывота коло нас, Маріяповчаньскы одпусты – традичны стрітнутя вірників до 20 років 20 стороча, Найстарша історія Русинів, але і много далшых актуальных і интересных інформацій про днешній час. Календарь є надрукований на 149 странах і найде в ним каждый то, што го интересує. Зато бы не мав хыбити в жадній русиньській родині. Можете собі го обіднати (за 60.- Ск) у свого о. духовного ці прямо на мейлі: **osjk.artos@zoznam.sk**, або на адресі Гр. кат.парохіялный уряд, 065 32 Камюнка 140.*

Томаш Михал Бабяк, член ОСІК

АКТУАЛНІ ІНФОРМАЦІЇ ЗО ЗАСІДАННЯ ВВ І ДР РОС

На зачаток

Якубяны в окресі Стара Любовня были 23-ого новембра 2008 нелем центром успішного концерту Співів мого роду, але і діяльством засідання Выконного выбору (ВВ) як і Дозорной рады (ДР) РОС. О 10. 00 год. в просторах Сельского уряду засідання отворив і вів председа РОС **Владимір Противняк**. На отворіню бы в староста села **ПгДр. Осиф Дуфала**. Він інформовав членів ВВ і ДР РОС о жывоті, фактах і новотах в Якубянах. Розповів о критичной ситуації із Ромами, звыразнив школьську реформу в селі, активіты популярного ФК Кечера ітд. Высловив тыж велике подякованя за зорганізованя концерту Співы мого роду і віру в **дальшу сполупрацу меджі РОС і Сельским урядом**. Позітивно оцінів думку **Штефана Зиму на заложія МО РОС в Якубянах**. Потім ся одбыла контроля узнесінь із засідання ВВ РОС у Прышові з 19.10.2008. О окремых пунктах узнесінь інформовав В. Противняк і записователька С. Лисінова. Они конштатовали, же вшыткы задачі были сповнены.

Вера Юрічова із Бардйіова на челі ДР РОС

Сучастьов рокованя было і перше поволєбне засідання Дозорной рады РОС, на котрім были лем ей членове (5) і председа РОС В. Противняк. На засідані ся одбыла вольба нового председы ДР РОС. О выслідках вольбы меджі членами ДР інформовав В. Противняк членів ВВ РОС, з конштатованьом, же **за нову председкыню была демократічно зволена Вера Юрічова з Бардйіова** (розговор з ныв друкуєме на 10. с).

Приправованы проєкты РОС на 2009 рік

Далшым пунктом ідняня была інформація председы РОС В.

Противняка о приправованых проєктах на МК СР на рік 2009. Він повів, же організація заевидовала 40 проєктів од колективных членів РОС, різних МО РОС, як і різних співацькых колективів на выдаваня ЦД. Членове ВВ РОС ся згодли, же не вшыткы заевидованы проєкты РОС підпорит і буде реєстровати на МК СР. Проєкты засланы на РОС будуть

▲ В. Противняк, председа РОС, ПгДр. О. Дуфала, староста Якубян, Ш. Зима, член ВВ РОС і М. Зимова на концерті в Якубянах.

членове ВВ РОС селектовати подля їх спеціальных замірів.

Документы із 10. Сейму РОС, погляд РОС ку ситуації на Україні

Председа РОС роздав членам ВВ і ДР РОС документы з 10. Сейму РОС - Узнесіня, Выголошіня, План главных задач РОС до року 2011 і новы Становы, які были зареєстрованы на МВ СР. Членове были писомным документом інформованы і о проблематіці Русинів на Україні. До найближшого засідання ВВ РОС будуть выбором предложены пропозиції і погляды РОС на дану ситуацію на Україні.

Молоды Русины суть на світі

Член ВВ РОС **Петро Штефаняк** інформовав членів ВВ і ДР РОС о **Становах Молоды Русины, котры были 18.11.2008 зареєстрованы на МВ СР**. „Наша організація ся тым дньом

народила і нашым цільом є, жебы ся родили до будучна і далшы“ - **повів председа Молодых Русинів, Петро Штефаняк**. В рамках братіславской групи Молодых Русинів в сучастности іднають о розділіну задач про Выконный выбор і готують проєкты на 2009 рік. Єден із проєктів під назвом *Особности, історія і традиції* організація подала через РОС зато, же ся хоче стати ей колективным членом. Характер проєкту мать выставно-путловый

нізовали акцію, яка бы притягла молодых людей. Першов акційов была опікачка на партізаньской луці, котра мала богату участь. По ній ся зачала стрічати група 10 молодых людей: **О. Бадіда, Я. Бадідова, П. Штефаняк, М. Дуфала, М. Блажовський, Б. Гавріляк, А. Зегер, Я. Ямрошковіч, Л. Русинякова і М. Шмайдова**. *Они творили здраве русиньске ядро і зачали організовати акції*. Першов „пілотнов“ акційов ся стала 1. русиньска забава (позн. ред. Інфо Русин о тім інформовав), яка мала великий успіх. Потім ся одбыли далшы стрічі при волейбалі, фотбалі в тілоцвічні і зорганізованя 2. русиньской забавы. По часі ся выпрацьовала група найактивнішых членів молодых Русинів і выникла потреба розшырити активіты на ціле Словеньско. Ку тому процесу молодым Русинам припомогла РОС, кідь в Гуменнім скликала приправный выбор про взник цілословеньской організації. Праві там ся молоды ініціатори договорили, же переберуть свою назву од братіславской групи, як од головного дотеперішнього організатора русиньской молодежи. Потім были выпрацьованы Становы і лога організації Молоды Русины. В октобрі т. р. были вольбы, де были зволены: за председу Молодых Русинів **Петро Штефаняк**, за підпредседу **Мірослав Кнап**, за касірку і записовательку **Люба Тарчова**.

На завершіня

До найближшого засідання ВВ РОС буде выпрацьованы робочій план задач про членів Порадного органу, котрый буде заміряный на окремы области діяльства РОС, як і розділены компетенції членів того органу. По схваліню узнесінь засідання закінчів В. Противняк і вшыткы членове ся зучастили на концерті Співы мого роду в Якубянах.

Текст і фото: С. Лисінова

Основна школа із матерьсков школов в Колбівцях, на челі із діректором школы Мгр. Осифом Варголиком, вас вшыткых сердечні позывають на **Віфлеємський вечур, котрый буде 19. децембра 2008 о 9. годині у школі в Колбівцях.**

Вера Юрічова ся народила 4. септембра 1958 р. Походить із русиньского села Стриговець сниньского окресу. Зо своїм мужем Андрійом выховала дівку Інгрід, котра є лікарьков. Є успішна і еманципована жена в продуктивних роках. Цільый свій жывот присвятила економічній роботі і русинству. В сучастности робить економку у бардїївській приватній фірмі. В русиньскім русі ся активно ангажує практично уж од самого възнику РОС, тзн. 18. років. Є членков Регионального клубу РОС у Бардїїві. Од 9. Сейму РОС (25. 3. 2006) є членков ДР РОС. Многы ю познають як успішну сполуорганізаторку культурно - сплоченьскых акцій в регіоні Бардїївова. В сучастности жыє в Бардїїві, котрый ей барз приріс ку сердцю.

З нагоды ей новой функції – председкыні ДР РОС сьме ся опросили:

Усвідомлюете собі важность і здодповідность вашой функції, як председкыні ДР РОС?

Барз добрі знам, з чого ся складать работа ДР РОС, зато же ем уж 3 roky ей членков. Як председкыня хочу надале продовжовати діяльність ДР в рамках схвалених Станов РОС. Усвідомлюю собі важность мойой работы, бо добре господарія отворять дорогу ку далшому розвитку, діяльству і векшым фінанціям в організації. В днешнім часі ся практично нич не дасть робити без пінязі. Фінанції РОС в основі творять лем два здрої: дотації з МК СР і властны здрої. Іншы выразнішы здрої у РОС не суть. Зато, кідь хочеме, жебы організація все без проблемів діставала пінязі од МК СР, без яких не може ествовати, так му-

НА СЛОВІЧКО З ВЕРОВ ЮРІЧОВОВ НОВОЗВОЛЕНОВ ПРЕДСЕДКЫНЬОВ ДОЗОРНОЙ РАДЫ РОС

Дня 23. новембра 2008 на першім засіданю ДР РОС по вольбах (10. Сейм, 22.10.2008) ся одбыла і пряма вольба председы ДР РОС. Вшыткы притомны членове меджі собов демократічно зволили за председкыню ДР РОС Веру Юрічову із Бардїйова. Про інтерес треба додати, же компетенції ДР РОС суть звывразнены у Становах РОС схвалених Сеймом РОС. Головною задачкою председы і членів ДР РОС є заміряти ся на контролю діяльства організації РОС і єй органів при дотримованю Станов РОС, фінанчного господарія РОС, редакції Інфо Русин, як і на іншы области русиньского руху, котры застрішує РОС.

сильно мати все добре выучтована фінанцій при вшыткых акціях РОС. А праві ту я виджу велику важность з позиції председкыні ДР РОС, головню у тім, жебы завчасу інформовала ВВ РОС о конкретных недостатках.

На што ся треба найвече заміряти?

В першім ряді на контролю узнесінь із ВВ РОС і КВ РОС, фінанції при окремых акціях і їх розрахунки. На роботу Інфо Русина і господарія в редакції. Буду пропонувати, жебы было подробише докладована вживаних фінанцій на окремы проєкты.

Якы найвекшы недостатки дотеперь евідуете в господарію РОС?

Можу конштатовати, же господарія в РОС ся за послідні два roky выразні зліпшыло. При послідній ревізії за 8 місяців 2008 року ДР РОС не нашла ниякы заважны недостатки. Робыли сьме оперативны контролі, ці суть фінанції добрі розділены на конкретны акції, фінанчний розрахунок є здокументованый барз добрі. Всяды є приложена писомна документація. Треба вець глядати спонзорів і звекшыти базу предплатителів, бо подля мене фінанції на Інфо Русин нігда не є достаток. Новинкы суть потрібны, бо через них суть люде інформованы о діяльстві РОС. Кідь не буде новинок, так люде о нас не будуть знати. До будучна бы было добрі, жебы ся друковали іщі частіше, напр. раз за тыждень. За послідній рік ся обсягово Інфо Русин выразно выплішыв, но было бы добрі, жебы ся вець писало о обычайных людях з русиньского регіону. Треба через

новинкы звывразнити вець наш красний регіон. Хочу повісти еден великий позитивный факт. Знаме, же кідь председа РОС В. Противняк наступив до функції председы РОС, не мав у тій области ниякы скушености. За тых 2,5 roky його лідерства у РОС ся попосовав із веджінюм такой масовой організації барз добрі.

ДР ся по новых вольбах розшырила з 3-ох членів на 5-ох. Є то подля вас добрі? Вы як председкыня мате право ходити на вшыткы засіданя, будете брати участь?

Тот факт виджу як велике позитивум зато, же буде векший простор і можливість вець контролювати прямо акції в регіонах. Згодли сьме ся, же каждый член ДР РОС буде на засіданю ВВ РОС подля регіонального принципю. Тзн. кідь буде засідати ВВ РОС у Пряшові так там буде п. Латтова, кідь у Старій Любовні так п. Допіряк і т. п. Я особні, кідь мі то доволить час, так буду брати участь на засіданях. На ВВ РОС было прияте і узнесіня, же вшыткы записы із засідань ВВ РОС і КВ РОС мі будуть посланы. Є то барз добрі, бо буду фурт актуалні інформована о діяльстві РОС.

Што бы сьте одказали нашым русиньскым читателям?

Жебы читали новинкы Інфо Русин, бо в новинках є вельо культуры. А лем культурный чоловік може быти на хосен нашому русиньскому народу. На приходячі свята Христового Рождества вінчую вшыткым вельо любви і родинной гармонії, бо лем у тім є сила.

За розговор дякує С. Лисінова,
фото авторкы

Святыи отець Николай

Отче святыи, Николае,
тебі ся кланяем,
сердця нашы во праздник Твои
ко Тебі двигаем.

Тебі славный Миротворче,
молитвы приносим
і зашиты Твоей сильной
на будущее просим.

Ты быв всегда зашитником
рабов Твоих вірных,
не опустиш в страданиях
вірників безсильных.

Слезы бідных і скорбящих
ты вегда стираеш,
сердця больныи із надійов
сильно укріпляеш.

М. Чокинова, Убля

Рада на децембер 2008

Уж нескоро розмышляти
Якы дары купувати.

**Едличка росне під горев,
піду, зріжу, стягну долов,
або з Теска, з умелины,
без болота, глины, дрини...
Зроблю так, таяк і влони,
куплю, сховам на балконі.
Свічки? Лем електроніка,
не восковыи зо Свидника.
Прскавки? „Не скаде – стаде
Але супер Япан маде“.**

Під такый стром якый дар?
Новый евробугіляр!

Ш. Ладжіньскый, Братіслава

ХОЧЕТЕ ДАРЫ, ДАМЕ ВАМ РАДЫ – РІШТЕ З НАМИ ЗАГАДЫ

Дорогы діточкы, школярі

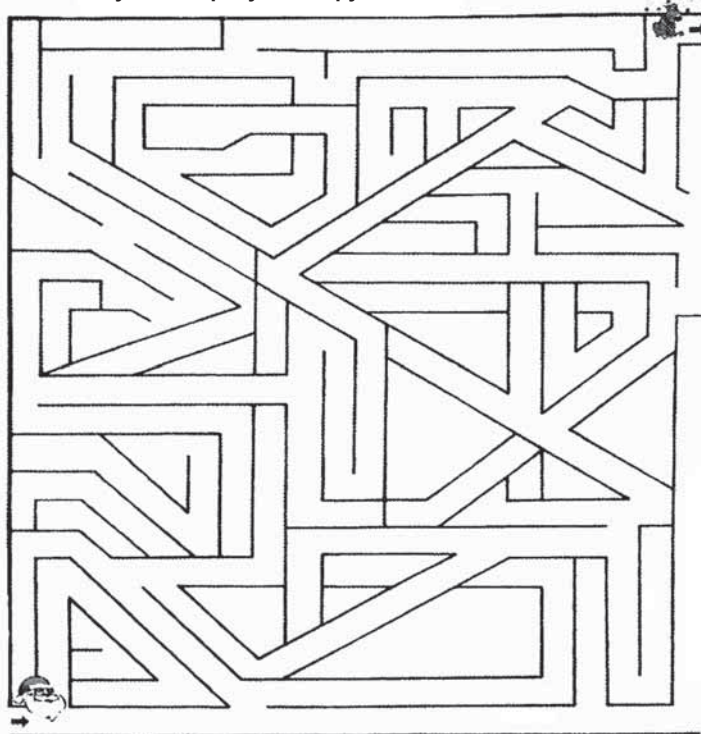

Чекать вас в найближшых днях тогорічного децембра, але і будучорічного януара копа радости, веселости. Найперше то буде свято Николая, потім файні довгы вакації, Рождественны свята а наконець радостный послідній день того року - Сілвестер. Окрем погоды вольна і святойочной родинной атмосферы, вас істо потішыть велика копа дарунків од солодкого Николая і щедрого Ісуска. Хто з вас хоче выпробовати свої силы і обогатити свою копку дарунків і од нас, стачіть вирішыти ниже надрукованы цалком легенькы задачі і послати їх до редакції. Хто так зробить, істо не обанує.

з вас хоче выпробовати свої силы і обогатити свою копку дарунків і од нас, стачіть вирішыти ниже надрукованы цалком легенькы задачі і послати їх до редакції. Хто так зробить, істо не обанує.

1. задача

Святы́й Николай уж поскладав дарункы на санкы і хоче їх іти рознести по світі. Зазерать до хліва, кричіть до ліса, но по собови ніт ани хыру, ани сліду. Помож му скоро найти ку ньому дорогу, бо діти остануть того року без дарунків.

2. задача

Ужываючі собі порядну зиму, Мірко зробив дакілько сорт снігуляків. Порахуєш тоты сорты?

3. задача

Добрі собі перечітай, што бы зробила четвертокласничка Еленка Мудра з Дюрдьова (русьинський валал в Сербії), кебы мала чаровну силу а потім напиш, што бы ты зробив (зробила).

Кебы єм мала чаровну силу, рада бы єм мала школу в Лондині. В ній бы была кухня, де бы школярі могли фрыштыковати, обідавати і вечеряти. На дворі бы было много гомбалок, спуцалок і гріска на вшеліякы шпорты. Любило бы ся мі, жебы сьме в школі оставали цілий місяць. Там бы сьме спали, учили ся і забавляли. Вшыткы школярі бы мали єднакы уніформы. Кебы єм мала таку чаровну силу, была бы єм рада, кебы ся вшыткы діти злагодили і любили. Кебы ся вшытко тото могло сповниты, была бы єм барз щастлива.

4. задача

Маш перед собов два образкы, котры на першый погляд вызерають єднак, но кідь ся ліпше поглянеш найдеш меджі нима пару розділів. Напиш або означ, котры то суть.

Сторінку приготвила А. Кузякюва

• ВYSTAVKA В МЕДЖІЛАБІРЦЯХ

Здружіння інтелігенції Русинів Словенська і Музей модерного уменя Енді Варголы (ММЕВ) в Меджілабірцях ведно з авторков фотографій Д. Капральовов готують на **12. децембра 2008 о 16.00 год.** отворіня выставки фотографій під назвом **Помож, Боже, рано встати – Зузанка**. О тій интересній выставці, котра была в Братіславі, Старій Любовні, Пряшові і інде, сыме уж інформовали в наших новинках.

• ВІФЛЕЄМСКЫ ВЕЧЕРЫ

В днях од 7. до 30. децембра 2008 ся буде одбывати серія рождественных музично-драматичных монтажів, котры будуть присвячены богатим русиньскым традиціям зо свят Рождества Христового. Главныма організаторами рождественных акцій будуть окремы організації МО РОС.

В неділю, **14. децембра 2008** зо зачатком **о 15.00 год.** ся в Культурнім домі у Свиднику одбуде уж **16. річник Віфлеємского вечера**. Організатори акції: МО РОС, Піддукляньскый освітній центр, Русиньскый центр, н. о. у Свиднику і місто Свидник. Богатый програм недільного пообідя будуть творити віфлеємскы гры, рождественны колядки, вінчованя, в котрім выступлять діти і дорослы зо Свидника і околиці.

АКЦІЇ НА ДЕЦЕМБЕР

Віфлеємскы вечеры ся будуть одбывати і в Снакові, Хмельовій, Герлахові, Старій Любовні, Пряшові, Снині, Габурі, Краснім Броді. У Пряшові ся в рамках Віфлеємского вечера представить і театер Квіт (під веджіньом Т. Латтовой) з драматичным монтажом **В Віфлеємі новина**.

МО РОС в Меджілабірцях першыраз приготвила літературно-драматичный монтаж – **Віфлеємска приповідка**. Найперше будуть 2 представліня **про дітей – 18. і 19-го децембра 2008 а про дорослых 21. децембра 2008**.

• СПІВЫ РУСИНІВ В ГУМЕННІМ І СНИНІ

20. децембра 2008 у Вігорлатьскім освітнім центрі в Гуменнім і 21. децембра 2008 в Домі культуры в Снині будуть далшы серії концертів під назвом Лавреаты Співів мого роду і Земплін співать...

• РОЖДЕСТВЕННЫЙ КОНКУРС МАЛЬОВА-НЯ ПРО ДІТЕЙ

Вігорлатьска книжниця в Гуменнім в рамках ціклу **Злетіли ангелы** організує конкурс мальованя на тему „Тужу найти під

стромиком...“. Техніка мальованя може быти любовольна на форматі А5. **Последній термін на одосланя рисунків є 16. децембер 2008**. Славностне выгодночіня із рождественным програмом буде в книжниці 19. децембра 2008 о 9.00 год. Свої рисунки посылайте на адресу: **Vihorlatská knižnica, Námestie slobody č. 50, 066 01 Humenné**.

• БОГАТСТВО ЛЕМКІВ

Лемківска народна музика на воскових ціліндрах і америцькых ЦД-награвках 1901 – 1930. Така є назва интересной книжки, котра вышла недавно у наших северных сусідів в Польску. Авторска двойка **Богдан Горбаль і Владек Максимовіч** выдали книжку в двох языках (по лемківскы і по англїцкы) присвячену награвкам лемківской народной музыки, зробленой в Нью Йорку іщі в роках 1928 – 30. Жебы музику презентовати в шыршій контексті, авторы рішыли представити читателям богаты традиції Лемків. Писаний текст доповнює мулти-медіалный компакт-диск великого богатства автентичных награвок (275). Веце о споминаній книжці можете прочітати на <http://lemko.org/books/78.html>

- АК -

В атмосфері очекваня

*Лежав бача на салаші,
пришли к нему три югасі:
- Вставай горі, бачо наш,
народив ся Христос наш.
- Возь, Андрію, груды сыра,
най ся бача не обзирать,
або, може, лем сушенку,
дай за свою душеньку.
Возьмий, Янку, ты баранка,
а ты, Станку, цапочка,
бо то пастырь великый,
знає народ усякый.
- Приймий, Христе, спасителю,
з чістой панны народженьый,
то ті послав бача наш,
котрого ты добрі знаш.*

Приближно таке буде офірованя на кулмінації каждой сценки коло яслічок, котру тьма днями на Віфлеємскы вечеры готують драматичны кружки або сельскы групы. Окрем того діти ся учать колядовати, вінчовати, розповідати, яке чудо ся стало у Віфлеємі.

Там, де є довга традиція і активный організатор, яслічкари ходять горі – долов селом каждый рік. Але суть села, де яслічкари не мають, діти заколядовати не знають, вінчованя не чути. А праві тото був ціль РОС: через Першый русиньскый аматорський театер КВІТ в Пряшові ведно із студентами Православной богословецькой факулты Пряшівской універзіты і молодежнов організаційов Сіндесмос приготвити віфлеємску сценку, котра бы припоминала, же ся близьить день народжіня спасителя світа - Ісуса Христа. Днесь молоды богословы, завтра будуть отці духовны, котры

серед русиньского жытельства будуть проповідовати Боже слово а притім будуть вести головно молодых людей до одкрываня тайн жывота. Сценка написана на мотивы Яслічкарьской сценки з Осадного, котру записав Андрій Мікулашко, языково обробила Теодозія Латтова. В сценці выступают студенты Православной

богословецькой факулты ПУ. Так богословці дістали до рук русиньску Віфлеємску сценку, котру можуть ведно з далшыма колядками і вінчованьом реалізувати в цілім русиньскім регіоні. А роблять то з великов пасійов і радостьов.

На фото пробы в семінарії.

Т. Л.

InfoРусин. Vydáva Rusínska obroda na Slovensku. Realizované s finančnou podporou MK SR – program Kultúra národnostných menšín 2008. **Poverená funkciou šéfredaktorky:** Anna Kuzmiaková, redaktorka Silvia Lysinová. **Grafická úprava:** Róbert Vico. **Adresa redakcie:** Rusínska obroda, InfoRusín, Levočská 9, 080 01, Prešov. Tel.: 051/772 28 89, 051/748 27 75, 051/748 27 76, e-mail: rusinska.obroda@kryha.sk, toto číslo nájdete i na www.rusyn.sk. **Predplatné na rok:** 200,- Sk, do európskych štátov: 350,- Sk, do mimoeurópskych štátov 30 \$, číslo účtu: 2660718084/1100. **Výroba:** ADIN, s. r. o., Prešov. **Registračné číslo:** MK SR 3158/2004. Neobjednané rukopisy a fotografie nevraciamе. Publikujeme i názory, s ktorými nie vždy súhlasíme. Za obsah príspevku zodpovedá autor. Inzeráty, reklamy, sponzoring preberáme v redakcii Info Rusín, Prešov (budova Daňového úradu). Toto číslo vyšlo v náklade 2000 kusov.

Rusínska obroda-Info Rusín
Levočská 9
080 01 Prešov 1
„PbZ“
4/2007/RPC PO

Platené v hotovosti
080 03 Prešov 3